

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Mgr. K. K.**, zast. JUDr. Ing. Markem Andráškem, LL.M., advokátem, se sídlem Aloise Jiráska 1367/1, Teplice, proti žalovanému: **Ministerstvo obrany**, se sídlem Molčákova 576/11, Praha 8, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 2. 2021, sp. zn. 234043/SD-58/OPM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 7. 2021, č. j. 54 Ad 8/2021 - 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 7. 12. 2020, sp. zn. 234043/SD-29/21, byl žalobci od 8. 5. 2019 přiznán starobní důchod ve výši 17.340 Kč. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námítky, kterým žalovaný rozhodnutím ze dne 16. 2. 2021, sp. zn. 234043/SD-58/OPM, nevyhověl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[2] Toto rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem. Společně s ní podal žalobce také žádost o prominutí zmeškání lhůty k podání žaloby podle § 3 zákona č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu (dále jen „zákon č. 191/2020 Sb.“). Tuto žádost žalobce odůvodnil tím, že mu byl na základě opatření vlády znemožněn (zakázán) volný přístup do odborných knihoven a nákup aktuální právnické literatury, byl mu fyzicky znemožněn nákup potřebných tonerů a papíru do tiskárny, byla mu znemožněna osobní konzultace s odborníky v této věci a volný pohyb mezi okresy, přičemž má důležité písemnosti jak v místě svého bydliště, tak i mimo okres, kde bydlí.

[3] Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 13. 7. 2021, č. j. 54 Ad 8/2021 - 22, žalobu odmítl jako opožděnou. Žalobou napadené rozhodnutí totiž bylo žalobci doručeno dne 23. 2. 2021, což ostatně sám potvrdil v žalobě. Dvouměsíční lhůta pro podání žaloby

tak počala plynout ve středu 24. 2. 2021 a skončila v pátek 23. 4. 2021. Žalobce však žalobu podal až v pondělí 26. 4. 2021.

[4] Krajský soud zároveň zamítl žádost žalobce o prominutí zmeškání lhůty k podání žaloby. Dospěl totiž k závěru, že důvody uváděné žalobcem nepředstavují nikterak specifická omezení plynoucí z mimořádných opatření při pandemii ve smyslu § 1 odst. 2 zákona č. 191/2020 Sb., která by žalobci skutečně zabránila či mu ztížila žalobu podat včas. Žalobci přijatá opatření nebránila v tom, aby žalobu na poště podal ještě v průběhu dvouměsíční zákonné lhůty určené pro její podání, tj. o tři dny dříve než ve skutečnosti učinil. Uzavření okresů, omezení služeb (tedy i veřejných knihoven) a maloobchodu (tedy i omezení související s nákupem toneru či papíru do tiskárny či odborné literatury) ani jiná omezení plynoucí z mimořádných opatření, které v žádosti popsal žalobce, mu nemohly bránit v podání včasné žaloby. Krajský soud dále podotkl, že žalobce mohl konzultace s odborníky uskutečňovat prostřednictvím jiných komunikačních prostředků (např. telefonicky či elektronicky) než jen osobní formou. K žalobcem zmiňovanému zákazu volného pohybu osob mezi okresy krajský soud dále uvedl, že toto opatření skončilo dnem 11. 4. 2021, a žalobce měl tudíž dostatek času k tomu, aby si do konce lhůty pro podání žaloby, tj. do dne 23. 4. 2021, zajistil písemnosti, které má podle svého tvrzení uloženy jak v místě svého trvalého bydliště, tak i mimo okres, v němž trvale bydlí.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní odmítl závěr krajského soudu o tom, že v projednávané věci nebyly dány důvody pro vyhovění jeho žádosti o prominutí zmeškání lhůty k podání žaloby. Konkrétně namítl, že nemá osobní počítač, chytrý telefon ani připojení k internetu. Okolnosti, které popsal v žádosti o prominutí zmeškání lhůty, tedy pro něj byly značně závažné, neboť nemohl vést konzultace s odborníky jinak než osobně. Dále stěžovatel v kasační stížnosti zopakoval důvody uvedené již v žádosti o prominutí zmeškání lhůty. S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel navrhl zrušení napadeného usnesení krajského soudu.

[6] Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Poukázal přitom na skutečnost, že stěžovatel v této věci podává žaloby opakovaně s obdobnými argumenty, a neměl tedy důvod pro studování odborné literatury či konzultace s odborníky.

III. Posouzení kasační stížnosti

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem [§ 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“)].

[8] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jinak by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a čl. II zákona č. 77/2021 Sb.). Vymezením neurčitěho právního pojmu „podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele“ se již Nejvyšší správní soud zabýval při výkladu ustanovení § 104a s. ř. s., ve znění účinném do 31. 3. 2021 (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS). Novelou

pokračování

soudního řádu správního provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. byl s účinností od 1. 4. 2021 rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nově se nejedná jen o věci azylu, resp. o věci mezinárodní ochrany, nýbrž o všechny věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Tato změna nezakládá žádný rozumný důvod měnit kritéria přijatelnosti kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 27).

[9] Při rozhodování o nepřijatelnosti kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud i nadále vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, bod 52), jež pramení ze závěrů usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[10] V posuzované věci však Nejvyšší správní soud podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal.

[11] V dané věci stěžovatel namítl splnění podmínek uvedených v § 3 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb., podle něhož, *zmeškala-li osoba v řízení před soudem jednajícím a rozhodujícím ve správním soudnictví lhůtu k provedení úkonu z vážného omluvitelného důvodu spočívajícího v mimořádném opatření při epidemii, které této osobě znemožňovalo nebo podstatně ztěžovalo úkon učinit, promine soud zmeškání této lhůty podle § 40 odst. 5 soudního řádu správního i v případech, ve kterých to zákon jinak vylučuje. O prominutí zmeškání lhůty rozhoduje soud, který je příslušný k projednání zmeškaného úkonu a rozhodnutí o něm.*

[12] Výkladem uvedeného ustanovení se zabýval Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 17. 8. 2020, č. j. 1 As 236/2020 - 17, v němž byla zamítnuta žádost žalobkyně o prominutí zmeškání lhůty k odstranění vad žaloby za jejího současného odmítnutí. V tomto judikátu uvedl, že ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb. „*představuje výjimečné 'prolomení' obecného pravidla, podle něhož nelze zmeškání lhůty k podání žaloby/doplnění žalobního bodu prominout (viz § 72 odst. 4 s. ř. s., srov. rovněž rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 - 31). Krajský soud správně konstatoval, že z tohoto ustanovení vyplývá, že prominutí zmeškání lhůty není automatickou reakcí soudů na existenci mimořádného opatření, nýbrž je zapotřebí v každém jednotlivém případě tvrdit a osvědčit, že žadateli bylo mimořádným opatřením provedení zmeškaného úkonu 'znemožněno nebo podstatně ztěženo'. Žadatel je tedy povinen tvrdit a osvědčit*

skutečnosti, které nasvědčují tomu, že omezení plynoucí z mimořádného opatření měly zásadní dopad na jeho možnost provést zmeškaný úkon (viz usnesení NSS ze dne 11. 6. 2020, č. j. 1 As 209/2020 - 57). Stěžovatelka však odůvodnila svou žádost velmi obecně, aniž by jakkoliv specifikovala, co konkrétně jí znemožnilo se spojit se svým zástupcem a poradit se o důvodech žaloby proti rozhodnutí žalovaného. S krajským soudem přitom lze souhlasit, že porada mezi stěžovatelkou a jejím zástupcem mohla proběhnout prostřednictvím v současnosti běžně používaných komunikačních technologií (např. telefonicky, videohovorem, e-mailem); stěžovatelka neuvedla, že by z nějakého důvodu nebyla schopna tyto komunikační prostředky používat. Nadto se stěžovatelka měla možnost se svým zástupcem osobně poradit o důvodech žaloby ještě před vyhlášením mimořádného opatření o omezení volného pohybu osob (lhůta pro podání žaloby jí plynula již tři týdny před tím) nebo při osobním setkání při podepisování plné moci dne 20. 4. 2020. Nejvyšší správní soud tak shodně s krajským soudem neshledal, že by mimořádná opatření při epidemii stěžovatelce znemožňovala či podstatně ztěžovala odstranění vad žaloby. Krajský soud tedy posoudil žádost stěžovatelky o prominutí zmeškání lhůty k odstranění vad žaloby zcela v souladu se zákonem č. 191/2020 Sb. i s jeho účelem. Jeho rozhodnutí není nepřiměřeně tvrdé, neboť z tvrzení stěžovatelky nelze dovodit žádné relevantní důvody zmeškání lhůty, a jak bylo uvedeno výše, soud není oprávněn promíjet lhůty s odkazem na mimořádná opatření při koronavirové epidemii automaticky“.

[13]V dalším rozsudku ze dne 24. 2. 2021, č. j. 2 As 336/2020 - 44, kde byl posuzován případ nevyhovění žádosti podané podle § 3 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb. a zastavení řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku ve stanovené lhůtě, Nejvyšší správní soud uvedl, že „nelze přisvědčit ani námitce stěžovatele spočívající v tvrzených komplikacích spojených s nouzovým stavem, resp. dalšími omezeními souvisejícími s pandemií covid-19. Nejvyšší správní soud předně poukazuje na to, že stěžovatel vůbec nenamítá, že by mu (během plynutí lhůty pro zaplacení soudního poplatku) byla stanovena karanténa, bál se kvůli hrozbě nakažení vycházet z domova, byl nemocen nebo dokonce hospitalizován, či byla zcela zavřená pro něj dostupná pošta apod.); ostatně si od poskytovatele poštovních služeb sám převzal předmětnou výzvu, a to v úložní době ještě před fikcí doručení. Tvrdí pouze, že nemá ve své domácnosti počítač s přístupem k internetu, přičemž veřejně dostupná připojení byla v dané době v důsledku krizových opatření stále omezena. To však zdejší soud nepovažuje za relevantní, neboť formálně i obsahově jednoduchý úkon, který chtěl stěžovatel učinit (žádost o osvobození od soudních poplatků), nevyžaduje nutně ze strany účastníka řízení žádné znalosti či vzory, které by snad za účelem úspěšného provedení úkonu musel vyhledávat na internetové síti. Podání přitom mohl klidně učinit v listinné formě doručované prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, nikoliv e-mailem (ostatně na poštu se zvládnul dostavit za účelem vyzvednutí výzvy). Nejvyšší správní soud proto nemá za to, že by přístup na internet (který měl stěžovatel při běhu lhůty pro zaplacení soudního poplatku dle svého tvrzení zkomplikován) byl pro podání žádosti o osvobození nezbytný, tedy jeho tvrzená nedostupnost měla být důvodem omluvy, že zmeškal předmětnou lhůtu.

[14]Ve světle uvedené judikatury lze tedy konstatovat, že také v posuzované věci byly skutečnosti zmiňované stěžovatelem formulovány jen v obecné rovině a Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem neshledal, že by krizová opatření přijatá proti šíření epidemie koronaviru SARS CoV-2 stěžovateli znemožnila či podstatně ztížila podání žaloby v zákonem stanovené dvouměsíční lhůtě, která je ostatně dostatečně dlouhá i v podmínkách nouzového stavu. Ten navíc skončil dne 11. 4. 2021, v důsledku čehož pozbyl platnosti i zákaz volného pohybu osob mezi okresy, takže stěžovatel měl do uplynutí dne

pokračování

23. 4. 2021 dostatek času pro případné konzultace, shromáždění všech podkladů pro sepsání a následné podání žaloby. Tu ostatně mohl sepsat též vlastnoručně bez pomoci výpočetní techniky a nic mu nebránilo ji i během nouzového stavu odeslat krajskému soudu prostřednictvím držitele poštovní licence. Z úřední činnosti je dále Nejvyššímu správnímu soudu známo, že stěžovatel v minulosti podával vůči žalovanému několik správních žalob, a proto byl s danou problematikou dobře obeznámen. Pro účely sepsu žaloby by se tedy i v případě tvrzené nemožnosti navázat kontakt na dálku bezpochyby obešel i bez odborných konzultací, o čemž svědčí také to, že ji nakonec podal samostatně bez zastoupení odborníkem na oblast důchodového pojištění. Navíc stěžovatel mohl ve lhůtě pro podání žaloby neformálně požádat o ustanovení zástupce pro účely jejího sepsání, což však neučinil. Stěžovatel přitom netvrdil, že by mu v provedení těchto úkonů zabránila izolace, karanténa či hospitalizace v nemocnici nebo nemožnost zajít na poštu. Skutečnosti uvedené stěžovatelem tak nepředstavovaly vážný omluvitelný důvod pro prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb.

IV. Závěr a náklady řízení

[15]S ohledem na shora uvedené skutečnosti lze konstatovat, že krajský soud věc posoudil zcela v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů a nedopustil se ani jiného hrubého pochybení, které by vyžadovalo zásah Nejvyššího správního soudu. Ten proto podle § 104a odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[16]O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4.). Stěžovatel v tomto řízení úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu jeho nákladů. Žalovanému jako správnímu orgánu pak takové právo ve věcech důchodového pojištění nepřísluší. Proto Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. března 2022

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu